

ПРОЕКТ BG051PO001-3.2.05 «УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ
НА СИСТЕМАТА ЗА ИНСПЕКТИРАНЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО»
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна
програма "Развитие на човешките ресурси" 2007-2013,
съфинансирани от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Чешка училищна инспекция

<http://www.csicr.cz/>

ČŠIG-1554/11-G2

Критерии за оценка на условията, развитието и резултатите от образованието за учебната 2011/2012

Приложение: описание на някои основни понятия

Област на оценяване

За целите на училищната инспекция областта на оценяване се разбира като елемент на цялостната структура на оценката на училището. Областите на оценяване се формират въз основа на принципите и целите на образованието в съответствие със Закона за образованието. Във фокуса на всяка област на оценяване е идентифицирането на добрите образователни резултати, както и нужди от подобряване на нивото на образование. Областите се определят с оглед на целите, предвидени от законодателството, националните стратегически документи за образованието, като се вземат предвид и целите на Рамковите образователни програми и съответните правни разпоредби. Категоризацията на областите на оценка също така позволява обобщаване на резултатите от инспекциите на регионално и национално ниво или за степен на образование или избрани групи ученици. Тя е инструмент за повишаване на ефективността на процедурите на проверка.

Критерии

Критериите за цялостната оценка на училището трябва да дадат предизвестие за това, дали училището изпълнява своята мисия и постига целите на образованието в съответствие с изискванията на образователното законодателство. В докладите си инспекторите дават информация, която да помогне за подобряване на качеството и ефективността на училищата и на ефективността на подпомагане на личностното развитие на децата и учениците. Вземат се предвид специфични обстоятелства, като например социално-икономическо и териториално положение. Критериите определят качеството в избраните области на училищна дейност, като характеризират желаното състояние. Критериите за оценка играят ролята на ориентири, като описват характеристиките на успешното изпълнение на критериите в съответствие със стандарта. Има съкращения за обозначаване на рисковете и на успешните резултати. Чрез нанасяне на тези съкращения в логическата рамка се описва състоянието на процеса и резултатите. Новата проверка се фокусира предимно върху училището и групата на резултатите от училищата.

Грамотност

Това са уменията за четене, писане и извършване на основните аритметични операции. При липсата на тези умения се говори за аналфабетизъм или неграмотност. За полуграмотност говорим тогава, ако човек може да чете, но не може да пише. Понякога това е резултат от консуматорски начин на живот при хора с ниско образование, с пасивна връзка между четенето и писането – така наречената вторична неграмотност. В преносен смисъл понятието грамотност се използва за обозначаване на базови знания и умения – езикова грамотност (способността за четене и писане на чужд език), информационна грамотност и др.

Функционална грамотност

1. Знания, умения и нагласи, които са необходими за пълноценно участие и участие в икономическия, социалния и културния живот на обществото. Маркиране на определен начин на поведение на личността, а именно способността да се разбира и използва публичната информация в ежедневните дейности, личния живот, работата и общността за постигане на индивидуални цели, за развитие на собствените знания и потенциал. Международното изследване на функционалната грамотност на възрастни (Грамотността, икономиката и обществото, 1955) я разделя на следните три компонента: литературна, документална и математическа. Обратното е функционалната неграмотност. 2. В по-тесен смисъл: способности, знания и умения, необходими за успешно извършване на дадена работа. Проверката и оценка на степента на функционална грамотност в дейността на училищната инспекция е средство за преценка за правилната ориентация на училището по отношение на ключовите компетентности.

Читателска грамотност

Четене с разбиране, използване на писмен текст и мислене по него за постигане на цели на личността, развитие на знания и потенциал за активно участие в обществото. Литературната грамотност е способността да се намира и разбира информация от текстове, които не са предназначени да предадат лесно информация. Документна грамотност е способността да се откриват необходимите текстове и точна информация, съдържаща се в даден документ.

Математическа грамотност

Способността на индивида да идентифицира и разбира ролята, която играе математиката в живота, да стига до математически обосновани решения и да използва математиката по

начин, който отговаря на нуждите на настоящия и бъдещ живот на индивида като един конструктивен, мислещ и заинтересован гражданин. Числовата грамотност е способността на индивида да манипулира числа, да извършва аритметични операции, които да прилага към данни, съдържащи се в различни, често сложни материали, диаграми, таблици и др.

Информационна грамотност

Набор от основни знания и умения, които позволяват да се използват информационни и комуникационни технологии. Те включват: способността за използване на компютъра и неговите периферни устройства като един инструмент, чрез софтуерни приложения, способността да се създаде един мултимедиен документ (т.е. документ, който съдържа текст, статични или движещи се графики и аудио), способността да се използва компютър в рамките на мрежа (електронна поща, уеб) - способността за ориентиране в собствената компютърна система (работа с операционната система, файлове и др.), уменията за търсене и филтриране на информацията.

Научна грамотност

Уменията да се използват научните знания, да се задават въпроси и да се правят заключения, базирани на доказателства, което води до разбиране, и до улесняване на вземането на решения по отношение на естествения свят и промените, възникнали в резултат на човешки дейности. При оценката на този компонент приоритетно се разглеждат придобиването и прилагането на знания за околната среда и нейната защита, основани на принципите на устойчивото развитие и здравето и безопасността.

Социална грамотност

Социалната грамотност трябва да се разглежда в по-широк контекст, който засилва обхвата на социалните роли. Това е както широкият фон от ценности и знания, така и много конкретни цели и общи умения. Можем да говорим за четири основни типа социална грамотност, които са тясно свързани: демократична грамотност (способността на гражданите да разбират същността на демокрацията, разбиране и прилагане на принципите на демокрацията и върховенството на закона, правата на човека и основните свободи, заедно с отговорността и чувството за социално сближаване); пазарна грамотност (знания и умения, необходими за справяне с личния и професионалния живот в пазарните отношения), методологическа грамотност (познаване на основните операции на класическата логика и обща методология за решаване на проблеми, работа с данни, информация, избор на опции, работа в екип, основни статистически методи, и др.) екзистенциална грамотност (способността за мислене по основни въпроси за смисъла и

стойността на човешкото съществуване, търсене на решения, толерантно отношение, изкуството да се планира живота, създаване на връзки, изграждане на личностна и социална отговорност и др.). Оценката на инспекторите в тази област включва и здравното образование, с особено внимание към здравните навици, изграждането на позитивни взаимоотношения между хората, спазването на правилата на съвместното съжителство. Тук се включват и разбирането на промените в човешкия живот и тяхното отражение (пубертета, юношеството, сексуално съзряване), насърчаването на здравословен начин на живот (хранене, хигиена, упражнения, предотвратяване на травми и заболявания), предотвратяване на рискове за здравето (стрес, пристрастяващи наркотици, тормоз, сексуално насилие ...), насърчаването на личностното и социално развитие на индивида.

Възлови точки в образованието

Възловите точки в образованието са в началото или в края на етап или степен на образование. Чешкият училищен инспекторат ще въвежда постепенно сравнителните методи за оценка на резултатите от обучението в тези ключови точки като нов елемент от оценката на ученици, групи и цели училища.

Диапазон

Чрез метода на диапазона се гарантира обективността и става възможно количествено измерване на качествени характеристики. При оценяване на училища методът на диапазона чрез изследване на по-дълги времеви периоди и сравняване на резултатите в различни точки позволява оценка на риска и идентифициране на успешни училища.

Партньорство

Партньорствата и стратегическото им развитие отчасти се определя от Закона за образованието. Проверката установява, доколко училищата се възползват от възможностите, които дава партньорството, за активно участие на партньори в училищните дейности, и как партньорства подобряват качеството на резултатите от обучението.